

Motion till riksdagen 2025/26:2656

av Cecilia Rönn (L)

Ett sammanhållet statligt ägande av elnätet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur staten kan återta ägandet av elnätet hela vägen ut till hushåll och företag och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Elnätet är en samhällsbärande infrastruktur, jämförbar med vägar och järnvägar. Det är en förutsättning för att hushåll, företag och samhällsfunktioner ska fungera. Till skillnad från andra marknader där konsumenter kan välja leverantör är elnätsavgiften i praktiken ett monopol – ingen kan välja bort det elnät som är draget till den egna bostaden eller verksamheten.

Idag är ägandet av elnäten splittrat mellan ett stort antal privata och kommunala aktörer. Det leder till betydande skillnader i nätavgifter mellan olika delar av landet, trots att elnätet fyller samma grundläggande funktion överallt. Vissa hushåll och företag betalar betydligt mer än andra utan att det finns en verklig möjlighet att påverka kostnaden. Det skapar orättvisor och snedvrider konkurrenskraften för företag som är beroende av stabila och förutsägbara villkor.

När elnäten inte är samlade i ett sammanhållet statligt ägande riskerar investeringar i underhåll och modernisering också att variera kraftigt mellan olika delar av landet. För att säkra ett robust, klimatanpassat och framtidssäkert elsystem behövs en helhetssyn där hela Sverige omfattas, inte bara de områden där en enskild aktör ser störst ekonomisk vinst.

Ett statligt återtagande av elnätsägandet skulle skapa likvärdighet mellan hushåll och företag, förbättra transparensen i prissättningen och ge långsiktiga planeringsförutsättningar för energiomställningen. Precis som järnväg och vägar är elnäten en sådan infrastruktur som bör ägas och styras av staten för att garantera rättvisa villkor, trygg leverans och strategiska investeringar som gynnar hela landet.

Cecilia Rönn (L)